

April 2008

/ YVO

PLAN FOR TEKNIK- OG MILJØFORVALTNINGENS INDSATS FOR REDUKTION AF PESTICIDFORBRUG PÅ PRIVATE AREALER I KOMMUNEN

BAGGRUND

København – verdens Miljømetropol

Visionen for København er, at vi i 2015 med rette er kendt som verdens Miljømetropol. Kommunens indsats mod brug af pesticider understøtter de temaer for visionen der omhandler en ren og sund storby og en grøn og blå hovedstad.

Pesticider er dels et sundhedsproblem i forbindelse med pesticidforurening af drikkevandsindvindinger og pesticidrester på spiselige afgrøder og dels et miljøproblem gennem forarmning af den biologiske mangfoldighed. Kommunens indsats er rettet mod brugen af pesticider samtidigt for udbredelse af økologi i kommunen.

Nærværende indsatsplan beskriver Teknik- og Miljøforvaltningens indsats mod privates brug af pesticider i Københavns Kommune.

Pesticidforbrug i København

Københavns Kommune bruger ikke pesticider til ukrudtsbekæmpelse. Det gælder overalt fra Kirkegårde over parker til sportsanlæg. I 1998 tiltrådte Københavns Kommune en aftale mellem Miljøministeren og de øvrige kommuner og amter om at udfase pesticider fra de offentlige arealer.

Pesticidforbruget har efterfølgende været reduceret til et minimum. Kommunens parkdrift har haft et begrænset forbrug af Round-up til bekæmpelse af Bjørneklo og har, i overensstemmelse med en formuleret plan for udfasning, arbejdet på at erstatte Round-up med andre metoder. 2007 var det første år, hvor også arbejdet med Bjørneklo blev gennemført helt uden brug af pesticider.

Som et næste skridt vil Københavns Kommune indlede en mere målrettet indsats for at få nedbragt pesticidforbruget på private arealer, herunder private haver og omkring virksomheder og boligforeninger.

Kommunens beslutninger om en indsats i forhold til det private pesticidforbrug indgår i følgende planer:

Grundvandsplan 2005

Center for Miljø

Kalvebod Brygge 45
Postboks 259
1502 København V

Telefon
33 66 58 00

Telefax
33 66 71 33

EAN-nr. 5798009595959

P nr. I.003.252.395

E-mail
miljoe@tmf.kk.dk

www.tmf.kk.dk

Mål: Privates pesticidforbrug skal nedbringes

Grundvandsplanen beskriver, at der skal udarbejdes en praksis for løbende monitoring af forbrug, og at der skal formuleres en koordineret strategi for kommunens indsatser.

Agendaplan 2008. Offentlig høring netop afsluttet. Herefter for TMU, ØU og BR

Mål: Pesticidforbruget hos private og virksomheder skal nedbringes med henblik på at beskytte grundvandet under København.

- Kommunen har inden udgangen af 2008 fastlagt en langsigtet strategi for nedbringelse af pesticidforbrug hos virksomheder og private som er politisk vedtaget.

DOGME 2000, 2007-dokumentet. Vedtaget i den politiske styregruppe. Mangler vedtagelse i BR

Fælles mål

- Vi vil ikke anvende pesticider på kommunale arealer, og vi vil gøre en målrettet indsats for at borgere, virksomheder og landbrug ikke bruger pesticider

Kortlægning

Som grundlag for formuleringen af en indsatsplan er der foretaget en sammenstilling af vores viden om forbrug, holdninger, aktuel forurening, alternativer mm i Københavns Kommune. Kortlægningen viser:

- At der er fundet pesticider i grundvandet få steder i kommunen
- At det største forbrug af pesticider findes hos private haveejere
- At pesticider især anvendes på flisearealer o.lign og i græsplæner
- At dem der bruger pesticider især efterlyser alternative metoder for at ville ændre adfærd.

INDSATSPLAN

Kommunen har ikke som myndighed direkte indflydelse på brug af lovligge pesticider. Forvaltningens indsats vil derfor være en kommunikationsindsats overfor relevante målgrupper af borgere for at få dem, der bruger pesticider, til at vælge andre metoder.

Nærværende forslag til indsatsplan beskriver, hvordan indsatsen skal prioriteres, og hvordan den skal organiseres og gennemføres over de næste 4-5 år.

FORMÅL

Formålet med indsatsen er at medvirke til at opfylde målene om en ren og sund storby med et af verdens reneste og sundeste storbymiljøer og en grøn og blå storby med rekreative områder af høj kvalitet ved at arbejde for, at der ikke længere anvendes pesticider i København, hverken af kommunen eller af borgerne.

Hvad er problemet med pesticider

Grundvand: Pesticider, der udspredes i naturen, har en tilbøjelighed til at sive videre ned til grundvandet. En stor del af grundvandet under Københavns Kommune indgår i drikkevandsforsyning, og det er vores mål at beskytte og bevare denne drikkevandsressource.

Fej for egen dør: Københavns Kommunes egen vandforsyning er primært baseret på KE's indvinding af vand i andre kommuner på Sjælland. KE gør en aktiv indsats mod pesticidforbrug i indvindingsområderne. Det betyder noget, at vi i København gør det, vi ønsker andre skal gøre.

Affald: Brug af pesticider skaber et affaldsproblem, når den tomme eller halvtomme emballage skal bortskaffes. Pesticidemballager er som det eneste husholdningsprodukt klassificeret som farligt affald og skal bortskaffes som sådan med den ressource- og miljøbelastning, der følger heraf.

Biologisk mangfoldighed: Kemisk ukrudtsbekæmpelse er nem og arbejdsbesparende, men er også med til at forarme naturen. I Københavns Kommune betragter vi biologisk mangfoldighed som en kvalitet, der skal understøttes.

Sundhed: Pesticider kan ende i maden i form af pesticidrester fra frugt og grønt. Pesticider er i søgelyset i forbindelse med nedsat fertilitet.

Indsatsen mod pesticidforbrug understøtter således de nævnte miljømål for byen.

SUCCESKRITERIER

Når vi monitorer forbruget af pesticider 2. gang i indsatsplanperioden skal det kunne aflæses, at andelen af private haveejere, der bruger pesticider, er halveret i forhold til 2003.

20% af de adspurgte borgere skal vide, at kommunens grønne områder passes uden pesticider. Desuden skal de fleste vurdere kommunens information som relevant og passende i omfang.

MÅL

Målene for planperioden er:

- At der hvert år bliver gennemført aktiviteter jf. aktivitetsplanen
- At aktivitetsplanen bliver revideret hvert år
- At pesticid-indsatsen hvert år bliver diskuteret med Agenda 21-centrene
- At pesticidforbruget bliver monitoreret 2 gange

PRIORITERING

Private haveejere: Udgangspunktet for indsatsen i kommunen er private haveejere og ukrudtsbekæmpelse i haven og på terrasser, indkørsler osv.

Vores kortlægning af pesticidproblemet i København har vist, at det største forbrug af pesticider ligger hos private haveejere. Haveejerne bruger især Roundup til at renholde fx fliser og indkørsler, hvor der ikke skal være grønt overhovedet. Desuden anvendes plænerens i forskellige varianter til at friholde græsplæner for andre vækster.

Indsatsen skal tage udgangspunkt i haveejernes behov for at få løst et konkret problem, og skal derfor være baseret på oplysning om både forebyggelse og vedligehold.

Virksomheder og boligforeninger: I løbet af indsatsperioden på ca. 5 år prioriteres virksomhederne og boligselskaber efterfølgende.

Der er folk ansat til at passe de grønne arealer, men det er arbejdsgiveren, som skal motiveres til at satsen på de metoder, som ikke belaster miljøet, men som kan kræve flere ressourcer. Udfordringen bliver at finde de rigtige kanaler for en indsats. Miljønetværket vil være en oplagt mulighed. Der er også et forum for efteruddannelse af ejendomsfunktionærer, som muligvis kunne være en mulig indfaldsvinkel.

Aktuelle problemer: Dræbersnegle vil blive et varmt emne i de næste år. Kemisk tag-afrensning er et emne som Albertslund kommune har rejst som en mulig forureningskilde i vækst, og som derfor skal tages op til nærmere vurdering.

VIRKEMIDLER

Samarbejde: Forvaltningen samarbejder med andre kommuner og KE om erfaringsudveksling og konkrete initiativer.

Oplysning om alternativer: Haveejerne efterlyser gode alternativer til pesticider. Derfor skal indsatsen fokusere på at oplyse om metoder til at håndtere konkrete problemer i haven. Fx:

- Hvordan forebygger man ukrudt på flisearealer
- Hvordan kommer man skvalderkål til livs under hækken
- Hvad gør man ved mosset i græsplænen

Oplysning om fordele: Fx:

- Havearbejde er god motion
- Det gavner miljø og drikkevand
- Øger mangfoldigheden i haven- insekter, sommerfugle, fugle

Kommunikation: Kampagner fx via avisannoncer, postkort, pressemeddelelser og fast information via kommunens hjemmeside.

Kommunens vejledninger, regler, retningslinier: Pesticidproblemet medtages, hvor det er relevant i kommunens vejledninger, regler og retningslinier og øvrig kommunikation til borgerne. Fx i

- ”Miljørigtigt byggeri” - som skal revideres i 2009

Agenda 21-centre: I løbet af 2008 vil hele Københavns Kommune blive dækket af Agenda 21 centre. Centrene arbejder opsøgende i forhold til borgerne for at tilskynde til mere miljørigtig adfærd. Teknik og Miljøfor-

valtningen vil søge et tæt samarbejde med Agenda 21-centrene om planlægning og koordinering af kampagner og andre indsatser.

National lovgivning m.v: Københavns Kommune vil støtte initiativer, der sigter mod en stramning af den lovlige adgang til pesticider.

Monitering: For at teste om indsatsen har en effekt på holdninger til pesticider og på det samlede forbrug, vil vi måle forbruget to gange i løbet af indsatsperioden. Resultaterne vil blive offentliggjort i Københavns Miljøregnskab.

Evalueringen af kommunens indsats kan evt. blive støttet af direkte kampagne-effektmålinger.

OPGAVELØSNING

Teknik- og Miljøforvaltningen indsats mod pesticidforbrug på private arealer deles mellem Center for Miljø og Center for Park og Natur med hjælp fra Fællessekretariatet for Kommunikation.

Center for Miljø

- Ansvarlig for formulering af indsatsplan og løbende opdatering af aktivitetsplan
- Ansvarlig for fremdriften af kommunens initiativer
- Koordinering af aktiviteter
- Ansvarlig for, at pesticidinitiativer diskuteres hvert år på møder med de lokale miljøcentre og øvrige relevante parter.
- Ansvarlig for monitering og offentliggørelse af pesticidforbruget

Center for Park og Natur

- Ekspertise på ukrudtsbekæmpelse med og uden pesticider
- Opdaterer kommunens anbefalinger vedr. tilgængelige bekæmpelsesmidler. Fx midler anerkendt til økologisk avl
- Kontakt til borgere om bjørneklobekæmpelse
- Initiativer til konkrete indsatser
- Ansvarlige for etablering og opdatering af hjemmeside

Fællessekretariatet for Kommunikation

- Deltager i planlægning og koordinering af indsatser og budskaber
- Ansvarlig for produktionen af materiale til kommunens indsatser og for evt. inddragelse af ekstern bistand.
- Hjælper med etablering og opdatering af hjemmeside

AKTIVITETSPLAN

2008	2009	2010	2011	2012	2013	
						Revision af aktivitetsplan
						Etablering af hjemmeside
						Kampagne haveejere
						Koordinering med lokale Miljøcentre m.fl.
						Monitering af forbrug, spørgeundersøgelse
						Særskilt fokus på indsatsplanområde
						Miljørigtigt byggeri, vejledning
						Opfølgning på forpagtningsaftaler- praksis
						Fag-møder med Miljøcentre
						Indsats overfor boligforeninger
						Information om pesticid-affaldsindsamling
						Indsats overfor virksomheder
						Information til nyttilflyttere
						Initiativ via Miljønetværket

Foreløbig aktivitetsplan. Ny og detaljeret plan hvert efterår frem til 2013

2008-2013

Koordinering med Agenda 21-centrene og andre: Cener for Miljø tager initiativ til, at pesticider diskuteres på møder med de lokale Miljøcentre. På møderne kan diskuteres: Faglige aspekter ved brug af pesticider, alternativer, kommunikation og idéer til indsatser.

Koordinering med de lokale Miljøcentre og andre relevante parter fx KE og Frederiksberg Kommune muliggør, at samarbejdsmuligheder bliver udnyttet, og samtidig sikres det, at der ikke udsendes modstridende bud-

skaber. Det er også vigtigt, at udspil har de rette proportioner i forhold til problemets omfang, og at der ikke bliver overinformeret.

Aktivitetsplan: Kommunen lægger hvert efterår en plan for de konkrete aktiviteter det følgende år. Desuden revideres en skitseplan over aktiviteter for hele perioden. Første gang i efteråret 2008, hvor der også skal tages stilling til, om der skal være en gennemgående aktivitet, fx et tilbagevendende forårsbrev i de lokale aviser med tips til haven.

Hjemmeside: Påbegyndes i 2008. Hjemmesiden opdateres løbende.

2008

Kampagne i juni måned. En stribe gode råd til haveejere om pesticidfri håndtering af udvalgte ”haveproblemer”. Medie: Postkort, annoncer i gratisavisen Søndagsavisen, pressemeddelelse samt hjemmeside.

2009

Opfølgende kampagne: Afhænger af erfaringerne fra 2008 og input fra Agenda 21-centrene. Det er på nuværende tidspunkt tanken at udbygge postkortserien med nye ”haveproblemer”.

Særlig indsats i indsatsplanområdet omkring kildeplads XIII. Jf. indsatsplanaftale med Herlev og Gladsaxe kommuner og KE.

Regler og anbefalinger: I 2009 skal kommunens retningslinier og anbefalinger i ”Miljørigtigt Byggeri” revideres. Emnet pesticider tages op i den forbindelse.

Monitering: Første monitering af forbrug gennem spørgeskemaundersøgelse.

2010

Forpagtningsaftaler: Københavns Kommune har forpligtet sig til i pesticidaftale med Miljøministeren og Pesticidaftale med Vestegnens Vand-samarbejde at arbejde hen imod, at forpagtere af kommunal jord bliver forpligtet gennem forpagtningsaftalen til at drive jorden uden pesticider. Center for Miljø tager kontakt til kommunens ejendomsadministration for at sikre, at aftalerne bliver implementeret.